

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΠΛΑΚΑΣ ΤΟ 1822

ΔΗΜ Φ ΚΑΡΑΤΖΕΝΗ

Τό βράδυ τής 22ας Ιουνίου 1822 έφθαναν εις τήν παρά τόν ποταμόν Ἐραχθόν περιοχὴν τοῦ χωριοῦ Μονολίθι, τὰ πρώτα τμήματα ἐκ Σουλιωτῶν, τοῦ ὑπὸ τόν Μάρκον Μπότσαρην ἐκστρατευτικοῦ Σώματος, ἕως χιλίων ἀνδρῶν, πρὸς παροχὴν βοήθειας εἰς τὸ Σούλι. Ἦταν ἡ προπομπὴ τοῦ Σώματος καὶ ἠκολούθουν ἐν συνεχείᾳ οἱ ὀπλαρχηγοὶ Ἄνδ. Ἰοκός, Ἀλέξ. Βλαχόπουλος, Μῆτρος Μπακόλας, Νικ. Γαρουφαλιάς, Μῆτρος Κοντελιδας, Γεώργ. Βαρνακιώτης, Γάτος Καρατάσος καὶ ἄλλοι. Εἶχαν ἐκκινήσει ἀπὸ τὸ Πέτα ὑποκαυστικὴν ἕλξη, ὀλίγον πρὸ τῆς μεσημβρίας τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ἀφοῦ ἔπερασαν τὸν Ἐραχθόν παρά τήν θέσιν Ζερμὴ ἠκολούθησαν ἕνα μονοπάτι σπῆ δεξιὰ ὄχθῃ τοῦ ποταμοῦ, μετὰ πορείαν δὲ ἐπὶ τὰ ὄκτω ἄρας ἔφθασαν τὰ πρώτα τμήματα **ἐκ τῶν ἀνωτέρω περιοχῶν**. Ἐκεῖ ὁ Μάρκος Μπότσαρης ἐπιληροφορεῖτο ὅτι ἡ τουρκικὴ φρουρὰ τῆς Πλάκας ἦτο ὀλιγαριθμὸς, ὅποτε χωρὶς νὰ ἀναμεινῆ καὶ τὰ ἄλλα ἀκολουθοῦντα τμήματα ἐπέτεθέ κατ' αὐτῆς καὶ τὴν διοκórησιν. Κατὰ τὴν ἐπιλοθοῦσαν νύκτα ἤρχισαν νὰ καταφθάνουσι καὶ οἱ ἄλλοι ὀπλαρχηγοὶ οἱ Ἄν. Ἰοκός, Θεόδ. Γρίβας, Τοάμης Καρατάσος, Μῆτρος Μπακόλας, Μῆτρος Κοντελιδας, ἀργὰ δὲ τὴν ἐπομένην ἐπληθίσαιε τὴν Πλάκαν καὶ ὁ Γ. Βαρνακιώτης. Ἀφοῦ συνεκentrώθη εἰς τὴν Πλάκαν τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ Σώματος, ὁ Μπότσαρης ἀπέστειλε τὸν Μῆτρον Κοντελιδαν εἰς τὰ Κατσανοχώρια διὰ νὰ προμηθευθῆ τροφίμα καὶ ἐξεγείρη τούτους κατοίκους γιὰ νὰ ἐξαγκαθοθῆ ὁ Χουρσίτ νὰ ἀποσύρῃ δυνάμεις ἀπὸ τὸ Σούλι. Αὐτὸς δὲ πληροφορηθεὶς ὅτι εἰς τὸ Μονολίθι ἐκινεῖτο μία ὁμάδα Τούρκων ἔσπευσε σὸ χωριὸ καὶ ἀφοῦ τούτους συνέλαβε ἐπέστρεψε σπὴν Πλάκαν. Τὸ σχέδιον τοῦ Μπότσαρη ἦτο, ἀφοῦ ἐνισχυθῆ καὶ δι' ἄλλων ἀνδρῶν, μὲσω τῶν Πέντε Πηγαδίων περάσουσι ἀπέναντι καὶ προσφέρουσι βοήθειαν εἰς τούτους κλεισμένους σπὴν Κιάραν Σουλιώτας. Ὁ Κοντελιδας εἰς τὰ Κατσανοχώρια βρῆκε ἰσχυρὰν ἀντίστασιν τῶν ἐκεῖ φρουρῶν καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Πλάκαν ὅπου ἀμέσως συνεκρτήθη πολεμικὸν συμβούλιον τῶν ὀπλαρχηγῶν κατὰ τὸ ὅποιον ἀπεφασί-

σθη ἡ κύρια δύναμις προχωρήσῃ πρὸς Βαρεϊάδες, ὁ Μάρκος δὲ μὲ τούτους Σουλιώτας βολισθῆ τὴν ὁδὸν πρὸς τὰ Ἰωάννινα καὶ ἀνακόμῃ τὴν πορείαν τουρκικοῦ τμήματος τριῶν χιλιάδων ἀνδρῶν κινουμένων πρὸς τὴν Πλάκαν. Ὅταν οἱ Τούρκοι τῆς Ἄρτης ἐπιληροφορήθησαν τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Μπότσαρη ἀπέστειλαν ἐναντίον του διὰ τῆς ἰδίας ὁδοῦ 800 Ἀλβανούς διὰ νὰ τὸν κτυπήσουσι ἐκ τῶν ὀπισθεν ἐκεῖ ὅπου θὰ τὸν κατέφθανον. Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Πέτα ἡ πληροφορία αὐτῆ, ὁ παράτολμος Διοικήτης τοῦ τάγματος τῶν Φιλελλήνων, ἰταλὸς συνταγματάρχης Ἄνδρέας Δάνια, τὴν 25ην Ἰουνίου, ἐτέθη εἰς καταδίωξιν τῶν Ἀλβανῶν μὲ κατευθύνσιν πρὸς τὴν Πλάκαν. Ὁ Μπότσαρης προχωρήσας εἰς τὸν δρόμον τῶν Ἰωαννίνων, παρά τὸ Καλέντζι συνήνησε ἰσχυρὰν τουρκικὴν δύναμιν τριῶν χιλιάδων ἀνδρῶν καὶ ἐπέτεθει κατ' αὐτῆς τὴν διοκórησιν. Ἦτο μεγάλη ὁμως ἡ ἀντίστασις τῆς καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Πλάκαν. Τὸ ἴδιον δὲ ἔπραξαν καὶ τμήματα τοῦ Ἰοκού, Γρίβα καὶ Καρατάσου τὰ ὅποια βελήσαντα νὰ ἀνοίξουσι δρόμον γιὰ τὸ Σούλι σπὴν περιοχὴ τῶν Κατσανοχωρίων εὐρὸν μεγάλην ἀντίστασιν τοῦ Ὀμῆρ Βρυῆνη. Οἱ Ἕλληνες συγκεντρώνοντο σπὴν Πλάκαν καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ προχωρήσουσι εἰς τὸ Σούλι. Ἀφ' ἐτέρου καὶ ἰσχυραὶ δυνάμεις τῶν Τούρκων πρὸς τὴν Πλάκαν πορεύονται. Ἀναμένεται σύγκρουσις καὶ ἡ Πλάκα παίρνει σπὴν ἱστορίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης τὴν πρώτῃν θέσιν. Βλέπει τὸ δύσκολον τῆς θέσεως τῶν Ἑλλήνων ὁ Μάρκος καὶ ζητεῖ ἐνίσχυση ἀπὸ τὸν Μαυροκορδάτον, καλεῖ δὲ καὶ τὸν Βαρνακιώτην νὰ τρέξῃ σπὴν Πλάκαν γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουσι ὅλοι μαζὶ τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον. Ἐκεῖνος ὁμως κομφεῖ εἰς τὴν πρόσκλησιν καὶ τὸ πάθος του κατὰ τοῦ Μαυροκορδάτου, ὀνομαστάτος γενικὸν ἀρχηγὸν τοῦ Σώματος, τὸν Μπότσαρην, τὸν κάνει νὰ στέκεται εἰς μικρὰν ἀπόστασιν θεατῆς. Ὁ Δάνια μὲ τὸ μικρὸν του τμήμα ἐκ Κεφαλλήνων καὶ ὀλίγων ἀνδρῶν τοῦ Μπακόλα ἐπιπλακεῖ εἰς ἀμφιμαχίαν μὲ τούτους Ἀλβανούς δὲν κατάρθρωσε νὰ φθάσῃ σπὴν Πλάκα. Αἱ καταφθάσαιαι

καὶ περικυκλωσαι τὴν Πλάκαν τουρκικαὶ δυνάμεις, ἀπὸ τὴν περιοχὴν τῶν Ἰωαννίνων, τὰ Κατσανοχώρια καὶ τὴν Ἄρταν ἦσαν μεγάλα καὶ ἰσχυραὶ καὶ τὸ μοιραῖον τέλος τῆς ἐκστρατείας αὐτῆς ἦτο ἐκ τῶν προτέρων φανερόν. Τὴν 30ην Ἰουνίου οἱ Τούρκοι ἐπιτίθενται κατὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ σφοδρὰ μάχαι διεξάγονται εἰς τὰ υψώματα μετὰ τὸ Μονολίθιον καὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν, ἄνωθεν τῆς Πλάκας. Οἱ Ἕλληνες προβάλλουσι ὁθεναρὰν ἀντίστασιν κατὰ τὸ τμήμα τῶν Σουλιωτῶν τοῦ Μπότσαρη κρατοῦν τὴν μάχην ἀπὸ τὸ πρῶν ἕως τὸ βράδυ ὅποτε ὁ Μπότσαρης ὑποχωρεῖ διὰ νὰ φθάσῃ τὸ πρῶν τῆς ἐπομένης μὲ 32 ἄνδρας σὸ Πέτα καὶ εἰς κοκὴν κατάστασιν. Ἡ μάχῃ τῆς Πλάκας ὑπῆρξε φονικὴ. Ἐφρονεῖθησαν πολλοὶ Ἕλληνες καὶ ἰδίως νεοὶ γιὰτὶ κατὰ τὴν συγκρότησιν τοῦ ἐκστρατευτικοῦ Σώματος διὰ τὸ Σούλι, σὸ Κομπότι, ἐπελεγμένον, ὅπως ἀναφέρει ὁ ἐξ Ἄγριουσι αὐτόπτης τῆς μάχης τοῦ Πέτα Ἄθ. Χαβελιάς, οἱ νεώτεροι, ἐμειναν δὲ εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Πέτα οἱ πλεοῖστοι στρατιῶται. Διαρκούσης τῆς μάχης τῆς Πλάκας πολλοὶ ἄνδρες ἐκ

τῶν ἀτάκτων ὑπεχώρησαν καὶ ἀφῆκον τὸν Μπότσαρην νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν λύσσαν τῶν Τούρκων. Καὶ αὐτὸς ὁ μετέπειτα ὑπουργὸς Ἀλέξ. Βλαχόπουλος φέρεται μετὰ τῶν λιποτακτῶν. Γράμμα τοῦ Μαυροκορδάτου πρὸς τὸν ἴδιον βεβαίωνει τὸ γεγονός. «Πρὸς τὸν χιλιάρχον Ἀλέξ. Βλαχόπουλον. Ἐπειδὴ ἕως τώρα δὲν σοῦ ἔγραψα, ἰδοῦ σοῦ γράφω μὲ τὸν ἀνθρωπὸν μου ὅπου αὐτὸς ἔρχεται. Τὸν καπετὰν Κωνσταντῖνον αὐτοδέλφου σου εἶπον, ὅτι διὰ νὰ διορθώσῃς τὸ σφάλμα σου, τὸ ὅποιον εἶναι ἀπὸ τὰ ἀσυγχώρητα νὰ δεῖξῃς ὅλην τὴν γενναίότητά σου καὶ ζῆλον σου καὶ κἀμινῃς καὶ τὸ χρέος σου. Ἀλέξ. Μαυροκορδάτος Δραγαμέστον 3 Αὐγούστου 1822». Εἰς τὸ ἀρχεῖον τοῦ Μαυροκορδάτου ὑπάρχει καὶ κατάλογος στρατιωτῶν τοῦ Βλαχοπούλου ἀπὸ τῆν περιφέρειαν Βλοχοῦ ~~τῶν ὀπίσθεν~~ διατάσσει ὁ Μαυροκορδάτος τὴν συλλήψιν καὶ νὰ τοὺς κοσῶν τὰ σπῆτια λόγῳ τῆς λιποταξίας τῶν. Ἐπὶ τὰς μεγάλας ἀπωλείας ποῦ εἶχαν οἱ Ἕλληνες ἀτακτοὶ σπὴν Πλάκαν ἐπηρεάσθησαν ἔπειτα κατὰ τὴν μάχην τοῦ Πέτα τὴν 4ην Ἰουλίου καὶ ὅλα τὰ ἀτακτα τμήματα καὶ ἀφῆκον ἀβοηθήτους τούτους Φιλελλήνες νὰ σφάζωνται.

